

Verplichte excedentverzekering heeft een maatschappelijke rol

In een procedure bij de Rechtbank Leeuwarden tegen de KNB wegens de verplichte deelname aan de excedentverzekering, is een aantal notarissen door de rechtbank in het gelijk gesteld. Maar is dit wel de juiste weg die we in moeten slaan? Notaris Hans de Jonge denkt van niet.

| TEKST Hans de Jonge

Al jaren houd ik mijn cliënten bij het passeren van een hypotheekakte het volgende voor: 'Nadat de hypotheekakte is ondertekend, ontvangt de bank van de notaris een notarisverklaring. Banken hechten daaraan groot belang, gezien het feit dat als de notarisverklaring even uitblijft de bank onmiddellijk aan de lijn hangt. Mede op basis van de notarisverklaring weet de bank zich namelijk verzekerd van een rechtsgeldige hypotheekvestiging. Als er daarbij door de notaris beroepsfouten zijn gemaakt, is de notaris aansprakelijk. De schade die de bank daardoor lijdt, wordt gedekt via de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Omdat hypotheek een lange looptijd hebben, is het mogelijk dat een schadegeval zich echter eerst na vele jaren manifesteert. De notaris en zijn beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn er dan (wellicht) niet meer. Toch blijft het risico van de bank gedekt, omdat de opvolger verplicht is het risico van zijn protocolvoorgangers te verzekeren op zijn eigen beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Doordat het risico van de bank op deze wijze ook voor de lange termijn is gedekt, profiteert uiteindelijk de cliënt daarvan. Geen risico voor de bank betekent immers een lagere rente. De (verplichte) notaris kost dus wel geld, maar levert ook een belangrijk voordeel voor de cliënt op.'

GARANTIE

Ik zie daarmee de beroepsaansprakelijkheidsverzekering als een belangrijk

onderdeel van de legitimering van de (verplichte) inschakeling van de notaris. Nu echter notarissen volgens deze rechtbankuitspraak niet meer verplicht zijn deel te nemen aan de excedentverzekering, valt mijns inziens dit belangrijke argument voor de inschakeling van de notaris weg. Immers, er is daardoor voor de bank geen enkele garantie meer van afdoende dekking op langere termijn, gezien de – ook bij kleinere praktijken – relatief geringe primaire dekking. Dat de betreffende notarissen in de procedure slechts een kleine praktijk hebben, lijkt mij geen doeltreffend argument. Ook het risico van protocolvoorgangers moet afdoende gedekt zijn, en die kunnen in hun tijd een veel omvangrijker praktijk hebben gevoerd of risicovoller te werk zijn gegaan. Daarnaast moeten banken er van verzekerd zijn dat het risico van beroepsfouten afdoende is gedekt, ongeacht de dekking van de passerende notaris of zijn ambtsopvolger. Als daar niet meer aan wordt voldaan, zal inschakeling van de notaris aan de bank geen enkele financiële zekerheid meer geven op langere termijn. Het nuancerende standpunt van eveneens de Rechtbank Leeuwarden (24 augustus 2011, LJN BR5872) omtrent de strekking van de notarisverklaring is inmiddels achterhaald door de verzwaarde rechercheplicht en de betere toegankelijkheid van de te raadplegen registers (de betreffende zaak speelde immers al in 2007, dus voor invoering van het Reglement Rechercheren registergoederen op 1 oktober 2010).

LANGERE TERMIJN

Het voorbeeld van de hypotheek is uiteraard slechts illustratief. Ook in vele andere gevallen van inschakeling van de notaris speelt de gegarandeerde dekking van schade op lange termijn. Schade door notariële beroepsfouten zullen zich immers vaak pas op langere termijn manifesteren. Eerst na het overlijden van de testateur of na echtscheiding zullen

fouten in het testament respectievelijk de huwelijkse voorwaarden aan het licht komen.

MAATSCHAPPELIJK ARGUMENT

Notarissen zouden het grote belang voor het publiek van hun hoge verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering moeten uitbaten en benadrukken. Mij bekruipt echter het gevoel dat met het aanvechten van de verplichte excedentverzekering een belangrijk maatschappelijk argument voor notariële inschakeling juist om zeep wordt geholpen. Gezien de vele externe aanvallen op het notariaat (zie de voorgenomen afschaffing van inschakeling van de notaris bij oprichting van de eenmans-bv, de merkwaardige versoepeling met behulp van de voormalige minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake de verklaring van erfrecht, de voorgenomen mogelijkheid van voogdijbenoeming via aantekening in het gezagsregister) kan het notariaat deze interne aanval er niet ook nog eens bij hebben. Zouden de individuele belangen van sommige notarissen niet moeten wijken voor het maatschappelijk argument? Teruggrijpend op het voorbeeld van de hypotheek zullen immers cliënten zelf voor dekking van mogelijke schades moeten zorg dragen. Zoals de rechtbank in de beoordeling al suggereert als het gaat om individuele verzekering (onder 4.5: 'Dat de kosten per notaris dan wellicht hoger zijn doet daar niet aan af.') zal dat ongetwijfeld hogere kosten voor cliënten met zich meebrengen.